

הגנה על אזרחים

20 - 26 במאי 2009

התפתחויות אחרונות מיום שלישי 26 במאי:

ביום חמישי ה-26 במאי נהרג גבר פלסטיני במהלך פעולה צבאית ישראלית ליד כפר דורא (נפת חברון). לפי דיווחי התקשורת הישראלית, ההרוג היה ראש הזרוע הצבאית של חמאס בנפת חברון. דווח גם על מעצרים של פלסטינים אחדים.

הגדה המערבית

פעולות צבאיות המשפיעות על אזרחים

במהלך התקופה המדווחת נפצעו בידי כוחות הביטחון הישראליים 23 פלסטינים, ביניהם 8 ילדים, במספר תקריות בגדה המערבית, מספר זהה בקירוב לממוצע הפציעות השבועי ברבעון הראשון של 2009 (21) ונמוך מהממוצע השבועי ב-2008 (24). תשעה מהנפגעים נפצעו במהלך הפגנות נגד הגדר בכפרים נעלין ובילעין (נפת רמאללה), כולל שלושה פלסטינים שנפצעו מפגיעה ישירה של מיכלי גז מדמיע. בחודש שעבר (אפריל 2009) נהרג מפגין פלסטיני מפגיעת מיכל גז מדמיע שירו הכוחות הישראליים. כמו כן, התלקחו וניזוקו משרפה שלושה בתים בכפר נעלין, כתוצאה מהתלקחות מיכלי גז מדמיע שפגעו בהם. גם חייל צה"ל נפצע במהלך ההפגנות.

בפעולות צבאיות נוספות בצפון הגדה המערבית נורו ונפצעו מאש חיה ארבעה פלסטינים, ביניהם שלושה ילדים, בעת שיידו אבנים לעבר חיילים ישראלים במהלך פעולות צבאיות בנפות טולכרם וטובאס. בתקרית במחסום שבי שומרון (נפת שכם) ירה חייל ישראלי בפלסטיני הסובל מפיגור שכלי ופצע אותו בשתי רגליו (בהמשך נאלצו לקטוע אחת מהן). נסיבות התקרית אינן ברורות. כמו כן, נפצעו במהלך השבוע שוטר פלסטיני ושני חיילים ישראלים בעימות מזוין בעיר קלקיליה. העימות התרחש כאשר שוטר פלסטיני עצר בעיר רכב למכירת גלידה בעל לוחיות זיהוי פלסטיניות, ששימש חוליית מסתערבים. התקרית נחקרת כעת ע"י הרשויות הישראליות והפלסטיניות.

שבעה פלסטינים נפצעו בירושלים המזרחית ובעיר חברון כתוצאה מתקיפות גופניות במהלך מעצר. השבוע שיגרו שני ארגוני זכויות אדם ישראלים (בצלם והאגודה לזכויות האזרח) מכתב לפרקליט הצבאי הראשי, הקורא לחקירת מצ"ח של שני קציני צה"ל שהעידו בפני בית משפט צבאי כי הם פוקדים דרך קבע על חייליהם להשתמש באלימות פיזית במהלך מעצר וחקירה של פלסטינים.

על אף שמספר פשיטות החיפוש הישראליות שנערכו השבוע (107) זהה בקירוב לממוצע השבועי ברבעון הראשון של 2009 (109), חלה ירידה תלולה במספר הפלסטינים שנעצרו ע"י הכוחות הישראליים (56 לעומת 80).

אלימות מתמשכת מצד מתנחלים

השבוע נמשכה אלימות מצד מתנחלים כלפי חקלאים פלסטיניים, שעיבדו את אדמותיהם בקרבת התנחלויות בדרום הגדה המערבית ובצפונה, אך לא דווח על נפגעים. התקריות שדווחו כללו מניעת גישה לאדמות חקלאיות הסמוכות להתנחלות נוקדים (נפת בית לחם) ומעון (נפת חברון); ידויי אבנים לעבר חקלאים פלסטיניים מכפר סאפה שעיבדו אדמות סמוך להתנחלות בת עין (נפת בית לחם); הצתת 10 דונמים של שדה שעורה, השייך לתושבי הכפר עוריף,

ליד התנחלות יצהר (נפת שכם) ועקירת 100 עצים השייכים לחקלאים מכפר דיר איסתיה (נפת סלפית).

מעשי ונדליזם כלפי פלסטינים והגבלות גישה ב"יום ירושלים"

ב-21 במאי נרשמו מספר תקריות בהן היו מעורבים ישראלים ומתנחלים ישראליים, במהלך חגיגות יום השנה ה-42 למה שהרשויות הישראליות מכנות "יום איחוד ירושלים". בעיר העתיקה בירושלים המזרחית סגרו כוחות הביטחון הישראליים למשך יממה אחת כ-200 חנויות בבעלות פלסטינית. דווח על מעשי ונדליזם מצד ישראלים שחגגו במקום כלפי החנויות הפלסטיניות הסגורות וכלפי מספר קברים בבית הקברות המוסלמי אל-רחמה. עימותים פרצו בין פלסטינים לקבוצה של ישראלים שניסו להיכנס לרחבת מסגד אל-אקצא. בשער שכם, מחוץ לחומות העיר העתיקה, הפגינו פלסטינים נגד הכיבוש המתמשך ונגד סיפוח ירושלים המזרחית. באותו יום, בין 9 ל-10 לפנה"צ, מנעו כוחות ישראליים גישה של פלסטינים לחלקים נרחבים של כביש מס' 60, עורק התנועה הראשי בנפות חברון ובית לחם, כדי לאפשר מסע אופניים ישראלי מחברון לירושלים לרגל "יום ירושלים".

משמר הגבול הישראלי מנע קיום אירוע תרבות בירושלים המזרחית

כוחות הביטחון הישראליים מנעו קיומו של אירוע תרבות בתיאטרון הפלסטיני הלאומי בירושלים המזרחית, שתוכנן ל-23 במאי, בטענה שאורגן ע"י הרשות הפלסטינית. אירוע התרבות, שמומן בחלקו ע"י אונסק"ו והמועצה הבריטית, היה אמור לארח משוררים מחו"ל במסגרת הפסטיבל הפלסטיני לספרות. האירוע היה אמור להתקיים לרגל ההכרזה על ירושלים כ"בירת התרבות הערבית" לשנת 2009. לא נערכו מעצרים.

דוח גישה ותנועה חדש של OCHA

השבוע פרסמה OCHA דוח חדש המציג ניתוח ונתונים המתייחסים להתפתחויות ולמגמות העיקריות במערכת ההגבלות על תנועה פנימית וגישה [של פלסטינים] בגדה המערבית, שהוטלו על ידי הרשויות הישראליות בתקופה שבין ספטמבר 2008 וסוף מרץ 2009. על פי הדוח, נקטה ישראל במספר צעדים שהקלו על זרימת התנועה הפלסטינית בחלק מנתיבי הגישה לארבע ערים גדולות: שכם, חברון, טולכרם ורמאללה. בה בעת התקבעו עוד יותר המנגנונים השונים שנועדו לפקח על התנועה והגישה של פלסטינים ולאפשר את תנועתם של המתנחלים הישראליים. בעוד שאחדים מאמצעים אלה אכן מקלים על זרימת התנועה הפלסטינית הם גם גובים מהם מחיר. לדוגמה: כבישים המכונים "כבישי מרקם חיים" אמנם חיברו מחדש ישובים פלסטיניים שהיו מנותקים עקב הגבלת הגישה של פלסטינים לכביש ראשי או עקב חסימת הכביש ע"י הגדר, אך הקלה זו באה על חשבון הדרה מוגברת של הפלסטינים ממערכת הכבישים המרכזית ופגיעה ברצף הטריטוריאלי בין אזורים שונים. אחת ממסקנות הדוח קובעת כי התנחלויות ישראליות נותרו הגורם החשוב ביותר המעצב את מערכת הגבלות התנועה והגישה. הדבר בא לידי ביטוי במידת החפיפה הגבוהה בין מיקומם של המכשולים השונים (כולל הגדר) למיקומן של ההתנחלויות וכבישי המתנחלים.

בסקר מקיף בנושא הסגרים בגדה המערבית, שהושלם בסוף מרץ 2009, תיעדו צוותי השטח של OCHA ומיפו 634 מכשולים פיזיים החוסמים את התנועה הפנימית והגישה של פלסטינים; נתו זה מייצג עלייה בלתי משמעותית במספר המכשולים הפיזיים (נימנו ארבעה מכשולים נוספים) לעומת נתוני תקופת הדיווח הקודמת. (הדו"ח המלא זמין באתר <http://www.ochaopt.org>).

רצועת עזה

פעולות צבאיות המשפיעות על אזרחים

במהלך התקופה המדווחת נהרגו שני חמושים פלסטינים בעימות מזוין עם כוחות ישראליים ליד מעבר כרם שלום בדרום רצועת עזה. בכך מגיע ל-22 מספרם הכולל של ההרוגים הפלסטיניים ברצועת עזה מאז היישום החד צדדי של הסכם הפסקת האש ב-18 בינואר 2009. במהלך השבוע שיגרו קבוצות פלסטיניות חמושות מספר מטחים של טילי קסאם ופגזי מרגמה לעבר הנגב, כולל לעבר בסיס צבאי. בנוסף, בשתי תקריות שונות, פלגים פלסטיניים פוצצו מטעני נפץ בסמוך ליחידות סיור ישראליות שפטרלו קרוב לגבול ישראל-רצועת עזה. באף אחת מן התקריות לא דווח על נפגעים.

בנוסף, השבוע נפצע ילד פלסטיני בן 8, ששיחק בנפל תחמושת (UXO) ליד ביתו במחנה הפליטים מגאזי, ממזרח לחאן יונס. נפל תחמושת מוסיף להוות סיכון גבוה עבור תושבי רצועת עזה. מאז ההכרזה על הפסקת האש נהרגו

ברצועת עזה 6 ילדים ששיחקו בנפלי תחמושת.

הגבלות צבאיות ישראליות על גישת פלסטינים ביבשה ובים

נמשכות ההגבלות שהטילה ישראל על גישה של פלסטינים ברצועת עזה בים וביבשה. ב-24 במאי פיזרו מטוסים של חיל האוויר הישראלי, באזורים שונים בצפון הרצועה, אלפי עלונים בערבית, המזהירים כי פלסטינים הנכנסים לשטחים הנמצאים בטווח של פחות מ-300 מ' מהגבול עם ישראל, מסכנים את חייהם. זו הפעם הראשונה בה מודיעים רשמית לתושבי רצועת עזה כי "אזור החיץ" - שיושם לגבי אזורים סמוכים לגבול בעקבות ההתנתקות מרצועת עזה ב-2005 – הורחב ב-150 מטרים. מאז ההתנתקות אכפו הכוחות הישראליים את הגבלות הגישה לאדמות באמצעות יריות אזהרה לעבר חקלאים פלסטינים, ומנעו מהם גישה לאדמותיהם הסמוכות לגבול ישראל – רצועת עזה.

הכוחות הישראליים ממשיכים למנוע מדייגים פלסטינים גישה לאזורי דייג מעבר לטווח שלושה מיילים ימיים מהחוף. השבוע, פתחו ספינות משמר ישראליות באש לעבר סירות דייג פלסטיניות, בחמש תקריות שונות, ואילצו אותן לחזור לחוף ואף עצרו שני דייגים. הגבלת הגישה לים ממשיכה לפגוע בדייג העונתי של סרדינים, המצויים בעיקר במים עמוקים יותר.

חלה עלייה משמעותית במספר הפלסטינים שנהרגו בתקריות הקשורות למנהרות

במהלך התקופה המדווחת נהרגו 7 פלסטינים ו-4 אחרים נפצעו בתקריות הקשורות למנהרות שמתחת לגבול מצרים – רצועת עזה. שישה מההרוגים מצאו את מותם בהתמוטטות מנהרה ואחד התחשמל למוות. המנהרות ממשיכות להוות עורק חיים כלכלי המספק לשוק המקומי סחורות שישראל אוסרת לייבאן לרצועת עזה דרך המעברים שבשליטתה. בשנת 2008 נהרגו לפחות 46 פלסטינים ו-69 נוספים נפצעו במנהרות מתחת לגבול רצועת עזה-מצרים.

הייבוא לרצועת עזה עדיין מוגבל למצרכי מזון בסיסיים (23-17 במאי 2009)

הייבוא לרצועת עזה עדיין מוגבל למוצרי מזון בסיסיים. השבוע נכנסו לרצועת עזה בסך הכול 688 משאיות עמוסות סחורה, פחות מ-27% מהמוצא השבועי בששת החודשים הראשונים של 2007 (לפני השתלטות חמאס על עזה). מתוך כלל המשאיות שנכנסו לרצועת עזה, 565 נשאו מוצרי מזון (83%), 79 נשאו מוצרי היגיינה (12%) ו-44 הנותרות נשאו אספקה רפואית, סחורה מתכלה שאינה למאכל ורכיבים אלקטרוניים לחברת החשמל העזתית (GEDCO), משלוח ראשון מאז מרץ 2009. כמו כן הותרה הכניסה לרצועת עזה, דרך מעבר רפיח, לשיירה של 40 משאיות טעונות אספקה רפואית בהנהגת כמה מחברי הפרלמנט האירופי ופעילים אחרים.

הייבוא של חומרים חיוניים אחרים, כולל חומרי בניין לשיקום ההריסות, חלפים למערכות המים והביוב, וחומרים נחוצים לתעשייה ולחקלאות עדיין אסור או מוגבל בכמותו. בנוסף, נמשך האיסור הכללי על הייצוא מרצועת עזה, למעט היתר לייצוא כמויות מוגבלות של פרחי קטיף במהלך 2009. מטען הפרחים האחרון יצא מרצועת עזה ב-27 באפריל 2009.

מעבר נחל עוז עלול להיסגר. נמשכות ההגבלות על ייבוא הדלק

רשויות ישראל הודיעו לאיגוד העזתי של בעלי תחנות הדלק (GSOA) כי מסוף הדלק בנחל עוז, הנתב העיקרי להזרמת דלק לרצועת עזה, ייסגר בשבועות הקרובים ויועתק למעבר כרם שלום. לדברי קצין הקישור של המנהל האזרחי מצויים צינורות להזרמת דלק גם במעבר כרם שלום. אולם ההיקף האפשרי של הזרמת דלק דרך כרם שלום, כמו גם עתידו של מסוף הדלק בנחל עוז אינם ברורים עדיין.

בגין ההגבלות הישראליות, ייבוא הדלק לרצועת עזה עדיין נמוך מהצריכה המקומית. בעוד שגז לבישול ודלק לתעשייה מוזרמים דרך מסוף הדלק בנחל עוז, חל איסור מוחלט, מאז ה-2 בנובמבר 2008, על ייבוא סולר ובנזין לשימוש מסחרי, למעט כמויות קטנות של דלק המסופקות לאונר"א ולמספר בתי חולים ברצועת עזה.

הנוסח המחייב הוא המקור בשפה האנגלית, לקריאתו פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_protection_of_civilians_2009_05_27_english.pdf